

Imię i nazwisko autora rozprawy: **mgr Kinga Harlecka - Fordey**

Imię i nazwisko opiekuna naukowego: **dr hab. Ewa Ferenc - Szydełko, prof. UO**

Streszczenie rozprawy doktorskiej

pt.

Pojęcie „odpowiednia suma” jako źródło arbitralności rozstrzygnięć w sprawach o zadośćuczynienie pieniężne w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia

Powodem wyboru problematyki badawczej przyjętej w ramach realizacji rozprawy doktorskiej jest brak ustawowej definicji pojęcia „odpowiednia suma” zadośćuczynienia pieniężnego z art. 445 § 1 k.c. oraz wynikająca z niego rozbieżność rozstrzygnięć wydawanych w sprawach nawet o zbliżonym stanie faktycznym. Eksploracja dorobku doktryny oraz judykatury ukazuje tymczasem, że określenie wysokości odpowiedniej sumy pieniężnej zadośćuczynienia z art. 445 § 1 k.c. zależne jest od swobodnego sędziowskiego uznania opartego na wszechstronnej ocenie całokształtu, zgromadzonego w określonej sprawie, materiału dowodowego, w tym przede wszystkim na ocenie rozmiaru fizycznego i psychicznego cierpienia osoby poszkodowanej przy uwzględnieniu – wypracowanych przez piśmiennictwo i judykaturę –

pozostałych kryteriów oraz czynników modyfikujących wysokość zadośćuczynienia. Powyższe powoduje tym samym istnienie znacznych rozbieżności w praktyce sądowej w zakresie wydawanych rozstrzygnięć. Tymczasem, choć brak określenia jednolitych kryteriów ustalania odpowiedniej sumy pieniężnej zadośćuczynienia z art. 445 § 1 k.c. prowadzi do ujawnienia mocno zarysowanej anytomii w orzecznictwie, jak dotąd w polskiej literaturze przedmiotu nie ma na ten temat monografii o charakterze naukowym.

Dla sformułowania odpowiedzi na pytania zadane w ramach celu badawczego rozprawy doktorskiej, a przede wszystkim w zamiarze udowodnienia postawionej tezy za dogodny punkt wyjścia przyjęto przybliżenie rysu historycznego instytucji zadośćuczynienia pieniężnego w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia w okresie od starożytności aż do ery nowożytnej (Rozdział I). W rozdziale drugim rozprawy opisane zostały zagadnienia związane z instytucją ochrony dóbr osobistych osób fizycznych (art. 23 k.c.) oraz osób prawnych (art. 43 k.c.). Oprócz objaśnienia definicji dobra osobistego w tej części pracy omówione zostały tam także kwestie związane z istnieniem w doktrynie prawa cywilnego koncepcji ochrony dóbr osobistych, takich jak m.in. koncepcja praw podmiotowych osobistych, koncepcja monistyczna i pluralistyczna ochrony dóbr osobistych czy koncepcja ich instytucjonalnej ochrony. Zarysowana została nadto charakterystyka kodeksowych i pozakodeksowych dóbr osobistych osób fizycznych oraz osób prawnych. Tymczasem za punkt wyjścia dla konkretyzacji problematyki badawczej rozprawy doktorskiej przyjęto wyniki analizy charakteru zadośćuczynienia w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia pod względem teoretyczno - prawnym (Rozdział III). Przedstawiony obszar badań nierozzerwalnie łączy się z zagadnieniem kwalifikacji prawnej przyczyn powstania szkody niemajątkowej związanej z uszkodzeniem ciała lub wywołaniem rozstroju zdrowia. W związku z tym w kolejnej części pracy

(Rozdział IV) dokonano przykładowego rozpatrzenia źródeł powstania szkody niemajątkowej z art. 445 § 1 k.c., do których zalicza się czyny niedozwolone (delikty), przestępstwa czy przypadki niezgodnego z prawem wykonywania zawodu przez lekarza. W dalszej części dysertacji (Rozdział V i VI) nastąpiło uszczegółowienie pojęć niezbędnych dla sformułowania tezy rozprawy doktorskiej. W tym fragmencie pracy rozwinięto tym samym pojęcie kryteriów oraz czynników modyfikujących wysokość odpowiedniej sumy zadośćuczynienia pieniężnego z art. 445 § 1 k.c. (Rozdział V). W kolejnym rozdziale opisane zostały natomiast przykłady orzeczeń już wydanych w sprawach o zadośćuczynienie pieniężne z art. 445 § 1 k.c., jak również w sprawach o zadośćuczynienie pieniężne dla najbliższych członków rodziny zmarłego (art. 446 § 4 k.c.) (Rozdział VI). Przy okazji omówiony został także problem granic swobody sędziowskiego uznania w sprawach tego rodzaju. Co więcej, aby w sposób wyczerpujący spełnić cele naukowe rozprawy doktorskiej, niezbędne stało się także dokonanie analizy porównawczej odnośnie problematyki odszkodowawczej regulowanej przepisami z innych dziedzin prawa w zakresie ujednolicania czynników determinujących wysokość sumy pieniężnej przyznawanej tytułem naprawienia szkody (Rozdział VII). Przykładów w omawianym zakresie dostarcza także prawo obowiązujące w poszczególnych krajach europejskich, a egzemplifikacja w obrębie tej tematyki przedstawiona została we fragmencie pracy kończącym wywody niniejszej dysertacji (Rozdział VIII).

Rozprawa doktorska uwzględnia stan prawny na dzień 1 maja 2015 r.

Author of the dissertation: **M.Sc. Kinga Harlecka - Fordey**

Tutor: **Prof. Ewa Ferenc - Szydełko, Ph.D., D.Sc.**

Abstract of doctoral dissertation

Entitled:

***The term "appropriate sum" as a source of arbitrary decisions
in cases for pecuniary compensation in the event of injury to
the body or health impairment***

The choice of a research problem for my doctoral dissertation was motivated by the lack of a statutory definition of the term "appropriate sum" of pecuniary compensation under Article 445 § 1 of the Civil Code and consequent divergence of decisions issued even in cases which have similar factual circumstances. An exploration of the achievements of doctrine and jurisprudence reveals that determination of an appropriate sum of pecuniary compensation under Article 445 § 1 of the Civil Code depends on judiciary discretion based on a comprehensive assessment of the entire evidence accumulated in a particular case, primarily on assessing the extent of physical and psychological suffering of the victim, taking into account other criteria and factors modifying the amount of compensation developed by literature and jurisprudence. This implies the existence of significant discrepancies between decisions issued in judicial practice. Meanwhile, although the lack of uniform criteria for determining an appropriate sum of pecuniary compensation under Article 445 § 1 of the Civil Code leads to revealing a heavily outlined antiomy in case law, so far in Polish academic literature issues closely related to the research problem covered by this dissertation have

not been the subject of any scientific monograph.

Presentation of a historical outline of the institution of financial compensation in the event of injury to the body or health impairment in the period from antiquity to the modern era (Chapter I) serves as a convenient introduction to the formulation of an answer to the questions raised in the framework of the doctoral dissertation research, and above all, forproving the thesis put forward. The second chapter describes issues related to the institution of protection of personal rights of individuals (Article 23 of the Civil Code) and legal persons (Article 43 of the Civil Code). In addition to explaining the definition of personal rights, this part of the dissertation also presents problems related to the existence in the doctrine of civil law of the concept of protection of personal rights, such as, *inter alia*, the concept of subjective personal rights, the monistic and pluralistic concept of protection of personal rights, and the concept of their institutional protection .Moreover, a characterization of code and non-code personal rights of individuals and legal persons is outlined. Results of an analysis of the nature of compensation in case of injury to the body or health impairment in theoretical and legal terms serve as a starting point for the substantiation of the research issues of this dissertation (Chapter III). The research area presented is inextricably connected with the issue of legal qualification of the causes of personal injury associated with injury to the body or health impairment. Therefore, the subsequent chapter of the dissertation (Chapter IV) presents exemplary considerations of the origins of personal injury under Article 445 § 1 of the Civil Code, which include torts (delicts), crimes or cases of unlawful practices performed by a doctor. In the following part of the work (Chapter V and VI) concepts necessary for the formulation of the thesis of this doctoral dissertation are particularised. Thus, this part of the dissertation (Chapter V) elaborates on the concept of the criteria and factors modifying the amount of appropriate sum of financial compensation under Article 445 § 1 of the Civil Code. In the subsequent chapter

examples of decisions already issued in cases for pecuniary compensation under Article 445 §1 of the Civil Code are described, as well as in cases for financial compensation for immediate family members of the deceased (Article 446 §4 of the Civil Code) (Chapter VI). In this part of the dissertation the problem of limits of freedom of judges' discretion in cases for pecuniary compensation in the event of bodily injury or health disorder is also discussed. Moreover, in order to fully meet the scientific aims of this doctoral dissertation, it was also necessary to perform a comparative analysis in terms of the issues of compensation as regulated by provisions from other areas of law with regard to standardization of factors determining the sum of money awarded as compensation for damages (Chapter VII). Laws in force across the European countries provide numerous examples in this field, and the exemplification of this subject is presented in the section closing the findings of this dissertation (Chapter VIII).

This doctoral dissertation takes into account the legal status as of 1st May, 2015.